

НАВЧИТИ МИ МАЄМ ДИТИНУ, ЯК ГІДНОЮ СТАТИ ЛЮДИНОЮ

Методичні рекомендації до проведення тематичного місяця “Я — людина” у 3-му класі

Галина ВОРОБЕЦЬ, методистка НМЦО,
вчителька початкових класів,
ПШ “Один, два, три”, м. Львів

Що означає бути людиною? На це філософське питання відповідь ми шукаємо протягом життя. Як заохотити дітей до його обговорення? Як створити освітній простір для пізнання ними самих себе та інших людей? Як показати учням неповторність кожної особистості та зв'язок поколінь? Як виховувати повагу до себе й інших? Як формувати вміння робити власне життя цікавим і здоровим? На ці та інші запитання пошукаймо відповіді разом з авторкою публікації.

Темою “Я — людина” третьокласники закінчують навчальний рік. Протягом місяця вони мають обговорити чотири головні проблемні питання:

- У чому неповторність людини.
- Яку людину називають гідною.
- Що у мене спільного з моїми родичами.
- Навіщо і як допомагати іншим.

Кожне з них, звісно, містить низку дрібніших, взаємопов'язаних проблем, розглядаючи які, учні знаходять відповідь на основне питання.

Детальніше розкриємо особливості організації діяльності учнів упродовж кожного навчального тижня.

У чому неповторність людини

Розпочинаючи розмову про неповторність, педагог за допомогою запитань визначає розуміння

й усвідомлення цього поняття дітьми. Тут доречно запропонувати учням створити **хмару слів** до поняття “Людина”. Цю вправу можна проводити як фронтально, так і в мікрогрупах, що дасть змогу створити словесний образ сучасної людини. Кожен учасник зможе відшукати те, що прагне пізнати в собі.

Для пізнання тих, хто поряд, цікавою буде **вправа “Автопортрет”**.

Зміст вправи

Учитель пропонує кожному учневі написати на картці слово або кілька слів, які найкраще характеризують його як особистість, маленькими літерами — так, щоб їх можна було прочитати лише за допомогою лупи. Такий запис додає таємничості. Картки вчитель перемішує і роздає випадковим чином. Після прочитання напису однокласники мають здогадатися, кому він належить, і краще пізнати тих, хто поряд. По завершенні виконання вправи доцільно дізнатись, які характеристики для учнів були неочікуваними, і чи зміниться після розкриття таємниць ставлення до однокласників.

Аби задовольнити природну цікавість дітей, бажання ділитися новою інформацією, підтримувати пізнавальний інтерес, формувати навички сприймати, усвідомлювати й передавати іншим інформацію, доречно організувати **дослідницьку діяльність**.

Слугуватиме цьому **вправа “Пізнай ближнього”**.

Зміст вправи

На базових блок-схемах педагог зазначає характеристики певного учня (учениці). Діти-дослідники за ними впізнають, про кого йдеться, і у центр схеми вписують ім'я або вклеюють фото однокласника.

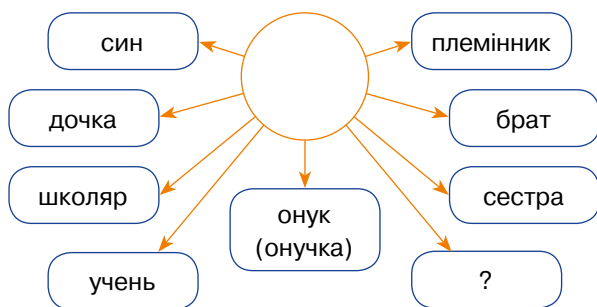
За пропонованими блок-схемами інші учні можуть описати свого товариша, відшукати дітей зі схожими характеристиками або здійснити самоаналіз. Мова йде про зовнішній вигляд, соціальну і психологічну характеристики. На завершення варто зробити висновки: усі люди різні і кожен по-своєму особливий.

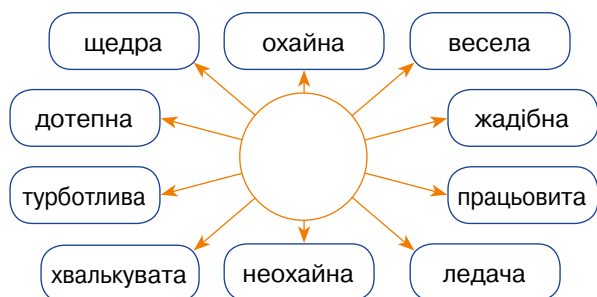
Блок-схема "Характеристики зовнішності"

Блок-схема "Роль людини в суспільстві"

Блок-схема психологічної характеристики людини

Ще один варіант цієї вправи — на основі блок-схем учні характеризують свого товариша, не називаючи його, й обмінюються записами. Учитель продумує й організовує жеребкування так, щоб кожен учень у класі отримав певну характеристику і був упізнаний.

Таким чином учні усвідомлюють свої спільні й відмінні риси.

Для закріплення сформованих уявлень доречно організувати роботу в групах зі створення **"Зразка для наслідування"**. Для виконання цього завдання учні об'єднуються в групи і спільно створюють образ такої сучасної людини, на яку вони хотіли би бути схожими. При цьому вони називають лише зовнішні ознаки, а не риси характеру.

Учитель пояснює, що через такий підхід інколи люди занадто ідеалізують інших. **Вправа "Чудасія"** навчить дітей сприймати людей такими, як вони є.

Зміст вправи

Кожен учень бере 3 маленькі аркуші паперу і пише назви частин тіла людини. Помічник учителя розміщує картки по всьому класу так, щоб не було видно написів. Учні об'єднуються в команди, і кожен учасник має взяти навмання по три картки. Потім діти у групах відповідно до обраних карток мають зобразити істоту, яка має частини тіла, записані на аркушах. У неї може бути, наприклад, 3 носи і 5 рук тощо. Учні "оживляють" цю істоту: придумують їй ім'я, вказують зріст, масу, місце проживання, спосіб харчування, її друзів та ворогів. Потім діти обдумують, що треба змінити в цій істоті, аби їй було зручно серед людей, і відповідають на запитання, чи в реальному житті люди можуть змінити своє ставлення до інших.

Кожна людина має своє ім'я, і це теж частинка неповторності. Скориставшись методикою критичного мислення **"Читання з передбаченням"**, можна запропонувати учням поміркувати над запитаннями про імена людей. Відповіді дітей педагог фіксує.

Орієнтовний зміст запитань

- Коли з'явилися імена людей?
- Чому колись дівчат могли назвати Дорогою чи Суботою?
- Чому хлопчиків могли назвати Орлом, Вовком чи Баранячою головою?

— Для перевірки правильності припущень прочитаймо уривок статті.

Твоє ім'я

Дати ім'я — справа непроста. У різні часи люди робили це по-різному. У давнину всі назви вважалися власними. Тому дитині дуже часто давали таке ім'я, яке було назвою предмета, рослини, звіра, пори року. І носили люди такі, як для нас трохи дивні, імена: Камінь, Дуб, Орел, Ведмідь, Лось, Літо, Зима. Ці наймення слугували тоді людям і ім'я, і по батькові, і прізвище.

Однак батьки обирали наймення для своїх дітей неабияк. Люди вірили у слова-заклинання, слова-талісмани. Вони намагалися дати дитині таке ім'я, яке допомогло б їй стати щасливою, оберігало б від злих духів.

Проте були й інші способи вибору імені. Часто дитині давали якесь незугарне, навіть відрадливе ім'я, яке мало ніби приховати дитину, закрити від злих сил. Таких імен було багато: Поганка, Баран, Вовчий Зуб, Павук, Грязько та інші.

Люди з такими іменами могли спокійно ходити по землі. Бо скажіть, будь ласка, якій нечистій силі сподобається якийсь там Вовчий Зуб? Вона й не гляне на нього!

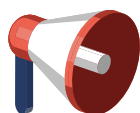
НЕ БАРИТЬСЯ!

Передплатіть сучасний журнал
“Учитель початкової школи”

Отримайте надійну фахову підтримку

Передплатіть на сайті upsh.com.ua/peredplata
журнал **“Учитель початкової школи”**
у комплекті з журналом **“Джміль”**
до кінця року або одразу на **12 місяців**
та отримайте знижку **-20%**

-20%

Індекси для передплати на пошті:

68604 комплект **“УПШ” + “Джміль”**

89869 журнал **“УПШ”**

+ **якісні е-матеріали до кожного випуску журналу**

- відео- та аудіоматеріали
- тематичні завдання
- роздруківки для учнів
- пам'ятки та презентації
- дидактичні ігри

**Відтепер передплатники “УПШ”
можуть читати журнал онлайн!**

Повні версії усіх публікацій —
на сайті upsh.com.ua

